

„În casă am mers noi, două mame, căci bărbații care erau ieșiți la fața locului nu puteau să privească acea imagine, atât de dramatică era.” – un interviu cu Lilia Calugher, procuror cu aproape 30 de ani de experiență în aceeași procuratură

A intrat în procuratură în 1997, fără să fi visat din copilărie la această profesie. A fost atrasă mai întâi de uniformă și de atmosfera în care crescuse, fiind fiica unui polițist, iar mai târziu a înțeles că locul ei este în domeniul juridic. Astăzi, după aproape trei decenii de activitate în aceeași procuratură din raionul Telenești, Lilia Calugher spune că, dacă ar întoarce timpul înapoi, ar face aceeași alegere.

De câți ani activați în sistemul Procuraturii ?

Activez din 1997. Am avut o mică întrerupere din 2007 până în 2011. Respectiv, la 23 mai 2011 am revenit în procuratură și activez până în prezent.

Am absolvit Facultatea de Drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România în anul 1997. Din septembrie 1997 am fost angajată ca ajutor interimar al procurorului la Procuratura raionului Telenești, ulterior, după ce am fost atestată, am fost numită în funcția de ajutor al procurorului, apoi ajutor superior al procurorului în cadrul aceleiași procuraturi. Din 1997 și până în la etapa actuală nu am mai activat în vreo altă procuratură. Sunt și de baștină din acest raion.

Sunteți unul din puținii procurori care toată cariera au activat doar într-o singură procuratură. Ce v-a determinat să rămâneți la Procuratura Telenești?

După cum am menționat sunt de baștină din raionul Telenești. Atunci, în anul 1997, am avut marele noroc să fiu angajată ca procuror în cadrul Procuraturii raionului Telenești, unde erau funcții vacante. Familia, adică copiii și părinții îmi sunt aici.

Evident că, dacă mergeam într-un alt raion, într-o procuratură de același nivel, trebuia să suport cheltuieli pentru chirie. Nu era rezonabil din punct de vedere financiar. La fel, copiii urma să îi reîncadrez în alte instituții de învățământ.

Iar dacă să mă refer la Chișinău, pentru mine este un oraș foarte aglomerat. Deci, nu vedeam o logică în trecerea la o procuratură de același nivel într-o altă localitate.

Cum ați descrie parcursul Dumneavoastră profesional de la procuror până la șef de procuratură?

Nu a fost un drum ușor. Fiind absolventă a unei universități din România, trebuia să mă adaptez la cadrul legislativ, să studiez legislația națională. La început a fost mai anevoios, dar am avut norocul de colegi și

conducători foarte buni, care m-au susținut mereu. Când întâlneam o deficiență la interpretarea sau aplicarea legislației, mă consultam cu ei.

Ca și procuror de execuție, m-am străduit să îmi execut obligațiunile de serviciu cum se cuvine, corect. Am încercat mereu să fac față greutăților.

Ce sau cine v-a motivat să alegeți o carieră în procuratură?

Pe când eram elevă, nu m-am gândit că vreau să devin anume procuror. Știam doar un singur lucru, că voiam să fiu un funcționar care poartă uniformă, căci tatăl meu a fost polițist și îi admiram întotdeauna ținuta. M-a captivat solemnitatea uniforme, atmosfera din colectivul lui, căci eram deseori prezentă la evenimentele polițienești. Dragostea pentru această profesie s-a născut în familie, probabil.

În facultate, aspires să devin funcționar vamal, dar până la urmă am decis să merg în procuratură și acest fapt s-a datorat tot tatălui meu. El a fost cel care m-a îndrumat să merg să depun actele pentru angajare în procuratură. Atunci era mai simplu să te angajezi, nu era prin concurs, precum astăzi. Dacă m-aș întoarce înapoi, nu aș face o altă alegere. E o profesie demnă și era o mândrie pentru mine să activez în această funcție.

După cum am spus, din 2007 până în 2011 nu am activat în sistem. Am încercat avocatura, dar simțeam că nu este pentru mine. Fiind acuzator de stat, îmi era greu să trec pe cealaltă parte a baricadei, de partea apărării. Vocația mea este procuratura și din acest motiv m-am întors.

Care sunt valorile care v-au ghidat în carieră?

Corectitudinea. Orice decizie trebuie adoptată corect pentru ca cetățeanul să nu fie dezamăgit de actul de justiție. O altă valoare ar fi încrederea. Am încredere în oameni, colegi.

Care considerați că este cea mai mare realizare profesională a Dvs?

Probabil parcursul meu de la treapta de jos, la funcția pe care o dețin acum. Cred că orice angajat își dorește o creștere în carieră. Cu toate că nu am țin niciodată la o funcție de conducere. În funcția de execuție ești responsabilă doar pentru propriile acțiuni, iar în funcția de conducere ești responsabilă și pentru deciziile adoptate de colegi.

Există un caz care v-a marcat profund cariera? Cum v-a influențat acesta din punct de vedere profesional și personal?

Anterior, procurorii ieșeau foarte des la fața locului când se comiteau infracțiuni.

„Cazul acesta m-a marcat foarte mult. Ca mamă, nu ca procuror. Și mai ales că în casă am mers noi, două mame, căci bărbații care erau ieșiți la fața locului nu puteau să privească acea imagine, atât de dramatică era.”

Îmi amintesc un caz care m-a marcat ca mamă. Un caz de omor al fiului de către tată. Acel băiețel în anul 2016 avea exact vârsta fiului meu. Era fotbalist, ca și fiul meu. La fața locului erau prezenți membrii grupei operative din cadrul Inspectoratului de poliție Telenești, toți bărbați. Mai eram prezente eu, ca procuror, și doamna șefă a organului de urmărire penală. Ofițerul de urmărire penală, era angajat de puțin timp și probabil văzând situația de la fața locului (camera plină de sânge, copilul pe podea cu capul crăpat) ezita să intre în casă să facă cercetarea la fața locului. Am intrat eu cu șefa organului de urmărire penală. Nu a fost pentru prima dată când am făcut o cercetare a locului infracțiunii. În acest caz, însă, era omorât un copil, un copil de vârsta fiului meu mai mare. Acum discut cu Dumneavoastră și această imagine îmi stă în fața ochilor. În odaia unde a fost depistat

copilul, pe perete era o poză cu el, pe care atârnau medalii primite de el la fotbal. O poză identică avea și fiul meu și exact la fel, pe ea atârnau medaliile lui de la fotbal. Revenind acasă, i-am zis fiului despre cele întâmplate, despre poză, medalii... Acesta mi-a zis: „Știi, mamă, eu probabil am jucat fotbal cu el.”... căci ei des aveau competiții între echipele de fotbal din localitățile raionului. De fiecare dată când privesc poza respectivă a fiului meu, îmi amintesc de acel băiețel. Cazul acesta m-a marcat foarte mult. Ca mamă, nu ca procuror. Și mai ales că în casă am mers noi, două mame, căci bărbații care erau ieșiți la fața locului nu puteau să privească acea imagine, atât de dramatică era.

Desigur că au mai fost și altele... dosare cu implicarea unui grup criminal organizat, dosare de omor, viol, etc. Împreună cu colegii, am reușit obținerea sentințelor de condamnare.

Care a fost motivul crimei, în cazul copilului omorât de tată?

Tatăl își iubea copilul foarte mult, dar acesta a fost un gest de răzbunare al tatălui față de mamă, părinții fiind oficial divorțați, dar continuând să locuiască în case diferite din aceeași gospodărie. Un gest necugetat, atunci, la moment. Depistasem, în bucătărie, și o seringă cu o substanță cu care el intenționa să își pună capăt zilelor, iar, preventiv, să o omoare și pe soție. Nu s-a reușit acest fapt, căci soția sa a reacționat, însă cu regret fără a putea fi salvată viața unicului lor copil.

Cazul acesta ne amintește de crima gravă care a avut loc la Măgdăcești. De ce aceste cazuri cumplite tind să se repete pe parcursul timpului ? Cum pot fi prevenite asemenea tragedii?

Cazurile de violență în familie se pot repeta. Cum pot fi prevenite aceste tragedii?... agresiunea în familie trebuie stopată de la primele semne, este necesară intervenția timpurie și eficientă din partea autorităților și comunității. Actorii sistemului de justiție trebuie implicați, inclusiv toată societatea. Întreaga societate trebuie să înțeleagă că violența nu rezolvă anumite probleme familiare, din contra duce la consecințe grave, iar atunci când agresiunea nu este oprită de la început, nu se reacționează prompt, totul se soldează cu tragedii.

„Nu a fost o procedură ușoară, a fost o procedură nouă pentru noi. Nu am mai avut astfel de proceduri de revizuire a unui proces penal în așa situații, după un termen atât de mare, peste 15 ani.”

În cariera Dumneavoastră ați avut mai multe dosare de interes public, unul fiind cazul bebelușului de doar câteva luni care a fost omorât. Cum ați obținut condamnarea făptuitorului la 25 de ani de închisoare într-un dosar atât de complicat din punct de vedere procedural?

Inițial am solicitat revizuirea procesului penal, în instanța de judecată fiind înaintată o cerere de revizuire și solicitată casarea integrală a sentinței prin care a fost condamnată mama bebelușului pentru lăsarea în primejdie soldată cu decesul acestuia. Cererea de revizuire a fost admisă, s-a casat integral sentința de condamnare a mamei, cu reluarea examinării cauzei de către instanța de fond. S-a reușit obținerea unei sentințe de achitare a mamei. Ulterior, în conformitate cu prevederile art.396¹ din Codul de procedură penală, s-a solicitat din instanța de judecată cauza penală, s-a reluat urmărirea penală și au demarat cercetările sub aspectul infracțiunii de omor al copilului, viol a mamei copilului, care atunci era minoră și de răpire a acesteia. După transmiterea cauzei în judecată, persoana a fost condamnată la închisoare. Nu a fost o procedură ușoară, a fost o procedură nouă pentru noi. Nu am mai avut astfel de proceduri de revizuire a unui proces penal în așa situații, după un termen atât de mare, peste 15 ani.

Un astfel de dosar vorbește și despre riscul erorilor judiciare. Ce v-a învățat personal această cauză despre responsabilitatea procurorului?

De a fi foarte atenți atunci când efectuăm acțiuni de urmărire penală, de a pune pe balanță toate probele pe care le avem pro și contra. De a analiza probele corect, în conformitate cu prevederile legale, pentru a nu fi admise erori, erori care să ducă la condamnarea neîntemeiată a persoanei. Aprecierea corectă a probelor este esențială, urmată de emiterea unei decizii conform legii.

Procurorul lucrează zilnic cu situații-limită, victime, agresori, familii distruse. Cum reușiți să nu deveniți insensibilă după ani de astfel de experiențe?

Și procurorii sunt oameni și evident că anumite cazuri rămân în memorie, dar trebuie să te înveți să ștergi cu buretele anumite situații, momente. Societatea este formată din oameni buni, dar și din oameni care comit crime. Nu putem să îi facem pe toți buni. Trecerea peste asemenea momente este sănătoasă pentru a nu ne confrunța cu ardere profesională și pentru a face față activității.

Cu care alte provocări vă întâlniți în activitate?

Modificările legislative care se întâmplă foarte frecvent. Des se modifică Codul penal, Codul de procedură penală. Trebuie să faci față și să fii pregătit. Să alergi în ritm cu toate modificările. Le spun și colegilor, ca atunci când întocmesc un act de învinuire sau solicită o pedeapsă în instanță sau emit un act procedural, mereu să facă o actualizare și să verifice dacă articolele la care fac trimitere nu au suferit modificări. Trebuie să evităm situațiile de încadrare eronată a faptei, solicitarea unei pedepse neconformă prevederilor legale sau referirea la un articol care este abrogat, sau este într-o altă variantă. Dacă nu vei fi în pas cu modificările, vei aplica incorect legea.

Cum ați reușit totuși să mențineți un echilibru între viața profesională și cea personală, mai ales într-o carieră atât de solicitantă?

Încerc să îmbin 50 la 50. Dar cred că e incorect să spun așa, căci, totuși, mai mult timp sunt la serviciu. Copiii sunt deja mari, doi dintre ei având peste 20 de ani. Sunt peste hotarele țării, însă mereu am avut și am susținerea lor, am avut și am încredere în ei, iar ei în mine. Prin încredere am reușit și reușesc să mențin acest echilibru. Mai am un copil în vârstă de 13 ani, căruia totuși încerc să îi fiu alături mai mult, căci cei mari erau uneori lăsați în grija bunicilor sau singuri atunci când trebuia să mă rețin la serviciu până mai târziu sau atunci când era necesară prezența mea la fața locului în timpul nopții. Când va părăsi și acesta mic casa părintească nu vreau să regret că nu i-am acordat suficient timp și atenție.

„I-aș transmite să aibă curaj și să își înceapă cariera de procuror, să nu îi fie frică. Nu este o funcție ușoară, dar să fie curajoasă și să meargă înainte, căci va face față.”

Dacă v-ați putea întoarce în 1997 și să-i spuneți ceva tinerei care pășea pentru prima dată în Procuratura raionului Telenești, ce i-ați spune?

I-aș transmite să aibă curaj și să își înceapă cariera de procuror, să nu îi fie frică. Nu este o funcție ușoară, dar să fie curajoasă și să meargă înainte, căci va face față.

Ce sfaturi le-ați oferi tinerilor procurori care aspiră la funcții de conducere?

La fel și pe ei îi îndemn să aibă curaj. Este o normalitate ca să îți dorești o avansare în carieră. Tinerii procurori au capacități, sunt pregătiți teoretic și practic. Cred că au nevoie doar de curaj.

Vă reamintesc și cele spuse despre mine. Nu am tins la funcție de conducere, dar fiecare om cred că vrea o avansare în carieră. Le doresc să nu se oprească la funcția de execuție.